

Sygn. akt IV U 643/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2015 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. P.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 4 maja 2015 roku znak: (...)

w sprawie J. P.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N.

o wysokość emerytury rolniczej

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż część uzupełniająca emerytury rolniczej odwołującego J. P. nie ulega zawieszeniu.

Sygn. akt IV U 643/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 października 2015 roku

Decyzją z dnia 4 maja 2015 roku, znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2013r. poz. 1403 ze zm.) przyznał J. P. emeryturę rolniczą od 1 kwietnia 2015 roku zawieszając równocześnie w 100% wypłatę części uzupełniającej emerytury z powodu prowadzenia przez J. P. działalności rolniczej.

Powyższą decyzję zaskarżył J. P. wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że przysługuje mu świadczenie w pełnej wysokości. Odwołujący się podniósł, że organ rentowy bezpodstawnie zawiesił mu wypłatę części uzupełniającej świadczenia przyjmując, że jest w posiadaniu gospodarstwa rolnego o powierzchni przekraczającej 1 ha (tj. udziału wynoszącego 8/24 w gospodarstwie rolnym o powierzchni 3,55 ha nabytego w spadku przez jego żonę A. P.). Odwołujący wskazał, że nie prowadzi działalności rolniczej w w/w gospodarstwie, które oddalone jest od jego miejsca zamieszkania ok. 40 km. Ponadto podniósł, że od gruntów tych nie płaci podatku rolnego, ani nie pobiera żadnych pożytków czy dopłat z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w N. wniosła o jego oddalenie. Ustosunkowując się do argumentacji zawartej w odwołaniu organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja jest zasadna

i zgodna z przepisami ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Organ rentowy podniósł, iż odwołujący wraz z małżonką są w posiadaniu gospodarstwa rolnego o pow. przekraczającej 1 ha – 0,69 ha według nakazu płatniczego na rok 2015 oraz udziału wynoszącego 8/24 w gospodarstwie o pow. 3,42 ha, w tym 3,98 ha przeliczeniowego, co na podstawie domniemania z art. 28 ust 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oznacza, iż odwołujący nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej a wypłata części uzupełniającej w pełnej wysokości mu nie przysługuje.

Bezspornym w sprawie było, że odwołujący się J. P. (urodzony (...)) od 1 kwietnia 2015 roku ma przyznaną emeryturę rolniczą. J. P. pozostaje w związku małżeńskim z A. P..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Aktem notarialnym z 22 maja 2006 roku, Rep. (...) J. P. oraz A. P. darowali synowi W. P. całą nieruchomości, składającą się z działek nr: (...) o powierzchni 10,7400 ha położoną w S. wraz z zabudowaniami (w tym las o powierzchni 02,9100 ha), należącą do A. P. oraz nieruchomości położoną w Ż. o powierzchni 04,3300 ha (w tym las o pow. 0, 0500 ha) należącą do J. P.. W w/w akcie notarialnym ustalono na rzecz A. P. i J. P. nieodpłatną dożywotnią służebność osobistą polegającą na mieszkaniu w budynku mieszkalnym położonym w S..

Małżonkowie pozostawili sobie do użytkowania 0,69 ha gruntu rolnego i lasu. Grunt rolny jest obecnie w posiadaniu ich syna W.. Od daty przekazania gospodarstwa rolnego J. P. i A. P. nie prowadzili żadnej działalności rolniczej, a gospodarstwem tym zajmuje się W. P..

dowód: akt notarialny k. 29 - 31 akt organu rentowego, zeznania świadka A. P., nagranie przesłuchania min. od 06: 59, protokół, k.23 – verte, zeznania odwołującego się, nagranie przesłuchania min. od 17: 38, protokół, k.24

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Brzesku z dnia 17 marca 2010 roku (I NS 934/09) A. P. nabyła udział wynoszący 8/24 części w spadku po bracie K. B.. W skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne o powierzchni 3,42 ha położone w T.. Odwołujący się i jego żona nie prowadzą żadnej działalności rolniczej w w/w gospodarstwie, nie czerpią z niego korzyści, nie pobierają dopłat, nie uczestniczą w jego zarządzaniu. Od śmierci K. B. gospodarstwo nie jest przez nikogo użytkowane. Grunty leżą odłogiem a dom jest opuszczony. Podatki z gospodarstwa nie są opłacane. Przed Sądem Rejonowym toczy się sprawa o dział spadku po K. B..

A. P. pobiera z KRUS rentę rolniczą w pełnej wysokości. Organ rentowy uwzględnił złożone przez nią oraz dwóch świadków oświadczenia, że nie prowadzi działalności rolniczej na odziedziczonych po bracie gruntach w T. i nie zawiesił jej wypłaty części uzupełniającej świadczenia.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Brzesku k. 23 akt organu rentowego, oświadczenie A. P. k. 3 akt rentowych A. P., notatka z posiedzenia kolejalnego k. 61 akt rentowych A. P., pismo KRUS z 12 lipca 2011 roku k. 62 akt rentowych A. P., zeznania świadka A. P., nagranie przesłuchania min. od 06: 59, protokół, k.23 – verte, zeznania świadka E. R., nagranie przesłuchania min. od 17:38, protokół, k.23– verte, zeznania odwołującego się, nagranie przesłuchania min. od 17: 38, protokół, k.24

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach świadków A. P. i E. R. oraz odwołującego J. P.. Sąd w pełni dał wiarę tym zeznaniom, albowiem były one przekonujące, logiczne i pozbawione jakichkolwiek sprzeczności. W zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zarówno odwołujący się jak i świadkowie jednoznacznie i zgodnie wskazali, że A. P. i J. P. nie prowadzą żadnej działalności rolniczej i nie użytkują gruntów wskazanych w decyzji organu rentowego.

Pozostałe okoliczności uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Również dokumenty potwierdzające te okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się J. P. spełnia przesłanki do wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej w pełnej wysokości.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015r., poz. 704.) wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ustępie 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Według ust. 3 art. 28, (w wersji po zmianie obowiązującej od 1 stycznia 2013 roku) wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7.

Ustęp 4 tego artykułu stanowi, że uznaje się, iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Wskazać należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd, że ustawa z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje częściowe zawieszenie wypłaty emerytury lub renty inwalidzkiej na zasadach przewidzianych w jej art. 28, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą, tj. działalność, o której mowa w art. 6 pkt 3 ustawy, a więc działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej. Posiadanie gospodarstwa rolnego, bez prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy, nie uzasadnia zastosowania art. 28 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (wyrok SN z dnia 27 maja 1997r. II UKN 145/97).

Identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 maja 2004 roku II UZP 5/04, stwierdzając, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust.1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Przepis ust. 4 art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przez zapis „ uznaje się, że...” stwarza domniemanie, iż osoba będąca właścicielem (współwłaścicielem) gospodarstwa lub jego posiadaczem – prowadzi na nim działalność rolniczą. Ubezpieczony ma jednak możliwość wykazania, iż pomimo tego, że jest właścicielem gospodarstwa rolnego, nie prowadzi w nim działalności rolniczej. Inna interpretacja tego przepisu

prowadziłaby do sprzeczności pomiędzy ust.1 a ust.4 art.28 cyt. ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku, ponieważ ust.1 mówi o prowadzeniu działalności rolniczej, definiowanej przez art. 6 pkt 3, który to przepis nie zalicza do prowadzenia działalności rolniczej samego faktu posiadania gospodarstwa rolnego w formie własności, bądź innego typu posiadania, a jedynie podejmowania konkretnych działań.

W wyroku z 29 września 2005 roku I UK 16/05 Sąd Najwyższy wskazał, że prowadzenie działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego, działalności zawodowej związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. W uzasadnieniu powyższej tezy Sąd Najwyższy podkreślił, że samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie określonej działalności rolniczej.

Poglądy wyrażone w tezach cytowanych orzeczeń jak i ich uzasadnieniach, Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było zatem to, czy J. P. i jego żona A. P. prowadzą działalność rolniczą w rozumieniu art. 6 pkt 3 powołanej ustawy tj. działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Organ rentowy w zaskarżonej decyzji wskazał, że odwołujący się prowadzi działalność rolniczą, gdyż jego żona jest współwłaścicielką gruntu o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych nabytego na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z 17 marca 2010 roku.

Z przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wynika, że J. P. i A. P. nie prowadzą działalności rolniczej w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. Nie uzyskują również żadnych dochodów z gospodarstwa. Nieruchomość, w której udział A. P. nabyła na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie jest w ogóle użytkowana od daty śmierci spadkodawcy K. B.. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób jednoznaczny wykazało, że J. i A. P. nie pracują w gospodarstwie rolnym, nie podejmują żadnych decyzji dotyczących gospodarstwa, nie przynosi im ono jakichkolwiek korzyści. Należy podkreślić, że A. P. pobiera przyznaną jej przez KRUS rentę rolniczą w pełnej wysokości.

Dodatkowo należy wskazać, że pozostawanie we współwłasności odziedziczonego gospodarstwa rolnego nie może być traktowane jako równoznaczne "z prowadzeniem", a więc niezaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego, w sytuacji wyjaśnienia, że osoby, które odziedziczyły gospodarstwo nigdy go nie prowadziły i nie mają z nim jakiegokolwiek faktycznego związku (por. uzasadnienie wyroku Sadu Najwyższego z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 59/05, OSNP 2006/19-20/310). Nawet samo manifestowane przez zainteresowanego zachowanie w odniesieniu do odziedziczonego gospodarstwa rolnego, które ma postać realizacji uprawnień właścicielskich, gdyż nie rezygnuje on ze swoich spadkowych roszczeń majątkowych w sprawie o dział spadku, nie może być uznane za faktyczne prowadzenie gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 6 pkt 3 w związku z art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 u.s.r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 roku, III UK 77/ 05 , LEX nr 276349). Jak wskazano powyżej - zawieszenie wypłaty świadczeń nie dotyczy osoby będącej jedynie formalnym właścicielem majątku nieruchomego w postaci gospodarstwa rolnego - lecz tylko takiej, która gospodarstwo rolne prowadzi i której gospodarstwo to powinno przynosić i z reguły przynosi dochody. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że ani odwołujący się ani jego żona nie prowadzą działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Brak jest zatem podstaw do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej świadczenia na podstawie art. 28 ust. 1 i ust. 3 w zw. z ust. 4 tej ustawy, a więc świadczenie winno być wypłacane w pełnej wysokości.

W tym stanie rzeczy, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż część uzupełniająca emerytury rolniczej odwołującego się J. P. nie ulega zawieszeniu.